Yarars?z Tedavi Tutumlar? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Yarars?z Tedavi Tutumlar? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32839

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Yarars?z Tedavi Tutumlar? Ölçe?i (YTTÖ), özellikle yo?un bak?m ünitelerinde çal??an sa?l?k profesyonellerinin, hastaya fayda sa?lamad??? dü?ünülen ya da ya?am kalitesini art?rmayan t?bbi müdahalelere yönelik tutumlar?n? ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Ölçek, 2019 y?l?nda Y?ld?r?m ve arkada?lar? taraf?ndan, **yo?un bak?m hem?ireleri** (Yo?un Bak?m Hem?ireleri) örne?inde **yarars?z tedavi** (Yarars?z Tedavi) kavram?na dair alg?lar? ve etik yakla??mlar? ke?fetmek üzere tasarlanm??t?r. Bu ölçek, kritik bak?m ortamlar?ndaki etik ikilemlerin anla??lmas?na ve profesyonel e?itim ihtiyaçlar?n?n belirlenmesine önemli katk?lar sunmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Yarars?z Tedavi, Tutum, Ölçek Geli?tirme, Yo?un Bak?m, Hem?irelik Eti?i, Ya?am Sonu Bak?m?, Ölüm Çal??malar?

Yazarlar

Gulay Yildirim, Serap Karagozoglu, Dilek Ozden, Zeynep C?nar, Hakan Ozveren

Amaç

Ölçe?in temel amac?, klinik uygulamada s?kça kar??la??lan ve etik aç?dan tart??mal? olan **yarars?z tedavi** uygulamalar?na yönelik hem?irelerin bili?sel, duygusal ve davran??sal e?ilimlerini sistematik olarak de?erlendirmektir. Bu ölçek, hem?irelerin bu tür tedavilere devam etme veya sonland?rma kararlar?na etki eden faktörleri belirlemeye yard?mc? olmak ve böylece **etik karar verme** süreçlerine ???k tutmak için tasarlanm??t?r.

Ölçek, sa?l?k profesyonellerinin yarars?z tedavi kavram?n? ne ölçüde kabul ettiklerini, bu durumun kendilerinde yaratt??? ahlaki s?k?nt?y? ve kurumsal destek beklentilerini ölçmek için bir temel sa?lamaktad?r. Bu, özellikle kritik bak?m ve palyatif bak?m alanlar?nda müfredat geli?tirme ve destekleyici politikalar olu?turma aç?s?ndan kritik öneme sahiptir.

Yap?

Yarars?z Tedavi Tutumlar? Ölçe?i, çok boyutlu bir yap? ölçmek üzere geli?tirilmi?tir. Bu yap?, hem?irelerin hastan?n faydas? ve ya?am kalitesi perspektifinden yarars?zl??? de?erlendirme biçimlerini içerir. Genellikle ölçekler, bu alanda üç ana boyutu kapsar:

Tedavinin Yarars?zl???na ?li?kin ?nançlar: Tedavinin fizyolojik olarak faydas?z oldu?u veya hastan?n ac?s?n? art?rd???na dair bili?sel de?erlendirmeler.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Duygusal Tepkiler ve Ahlaki S?k?nt?: Yarars?z tedaviyi sürdürme zorunlulu?undan kaynaklanan stres ve vicdani rahats?zl?k.

Profesyonel Sorumluluk ve ?leti?im: Yarars?z tedavinin sonland?r?lmas?yla ilgili doktorlar, hastalar ve ailelerle ileti?im kurma isteklili?i veya zorlu?u.

Geçerlik

Ölçek geli?tirme çal??mas?nda geçerlik, yap?sal bütünlü?ü ve ölçülen kavram?n amaca uygunlu?unu do?rulamak için incelenmi?tir. Yap?sal geçerlik, genellikle **faktör analizi** (Faktör Analizi) yöntemleri kullan?larak test edilmi?tir. Çal??man?n ba?lam? göz önüne al?nd???nda, uzman görü?leri al?narak kapsam geçerli?inin sa?land??? varsay?lmaktad?r.

Y?ld?r?m ve arkada?lar?n?n çal??mas?nda, ölçe?in kavramsal olarak yarars?z tedavi tutumlar?n? do?ru bir ?ekilde temsil etti?ini gösteren uygun istatistiksel sonuçlar?n elde edildi?i belirtilmi?tir. Ancak orijinal kaynakta spesifik geçerlik katsay?lar? belirtilmemi?tir.

Güvenirlik

Güvenirlik analizleri, ölçe?in zaman içinde tutarl? sonuçlar üretme yetene?ini göstermektedir. Psikometrik araçlarda en yayg?n kullan?lan güvenirlik göstergesi, iç tutarl?l?k katsay?s? olan **Cronbach Alfa** (Cronbach Alfa) de?eridir.

Bu tür bir ölçek geli?tirme çal??mas?nda, güvenirlik katsay?s?n?n kabul edilebilir düzeyde (genellikle 0.70 ve üzeri) olmas? beklenir. YTTÖ'nün alt boyutlar?n?n ve toplam puan?n?n yüksek iç tutarl?l??a sahip oldu?u, bu sayede ölçüm hatas?n?n minimize edildi?i varsay?lmaktad?r. Orijinal kaynakta spesifik güvenirlik de?erleri sunulmam??t?r.

Faktör Analizi

Yarars?z Tedavi Tutumlar? Ölçe?i'nin yap?sal bütünlü?ünü belirlemek amac?yla **Ke?fedici Faktör Analizi** (KFA) ve ard?ndan **Do?rulay?c? Faktör Analizi** (DFA) kullan?lm??t?r. KFA, ölçek maddelerinin alt?nda yatan temel boyutlar? ortaya ç?karm??; DFA ise belirlenen faktör yap?s?n?n veri kümesine ne kadar iyi uydu?unu test etmi?tir.

Bu analizler sonucunda ölçe?in, teorik çerçeveyle uyumlu, ayr?k ve anlaml? faktörlere sahip oldu?u gösterilmi?tir. Bu, ölçe?in ölçtü?ü yap?n?n tek bir boyut yerine birden fazla ili?kili alt boyuttan olu?tu?unu kan?tlamaktad?r.

Enstrüman

ARABPSYCHOLOGY.COM

Test Türü: Ölçek Geli?tirme (Tutum Ölçe?i)

Format: Genellikle 5'li veya 6'l? Likert tipi derecelendirme (Örne?in: Kesinlikle Kat?l?yorum'dan Kesinlikle Kat?lm?yorum'a).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Sa?l?k Profesyonelleri

Ya? Grubu: Çal??an Yeti?kinler (Özellikle Yo?un Bak?m Hem?ireleri)

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki çe?itli hastanelerin yo?un bak?m ünitelerinde görev yapan hem?ireler.

Test Metodolojisi: Öz bildirimli tutum ölçümü. Kat?l?mc?lardan, yarars?z tedavi senaryolar? veya genel ifadeler kar??s?ndaki ki?isel görü?lerini belirtmeleri istenir.

Anahtar Kelimeler

Etik, Palyatif Bak?m, Kritik Bak?m, Hem?irelik, Sa?l?k Eti?i, Ahlaki S?k?nt?, Ölçek, Psikometri

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Makalede do?rudan belirtilmemi?tir.

Kurum E-posta Adresleri: Sorumlu yazar için: gyildirimg@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Makale referans?nda belirtilen kurum adresleri kullan?lmal?d?r.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2019 (Makalenin yay?mlanma y?l? esas al?nm??t?r.)

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? için yazarla ileti?ime geçilmesi önerilir. Ölçek, bir akademik dergide yay?mlanm??t?r ve telif haklar? yay?nc?ya (Taylor & Francis) ait olabilir.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: bos-yere-tedavi-tutumlari-olcegi-attitudes-towards-futile-treatment-scale-toad.pdf

Kaynaklar

Yildirim, G., Karagozoglu, S., Ozden, D., C?nar, Z., & Ozveren, H. (2019). A scale-development

ARABPSYCHOLOGY.COM

study: Exploration of intensive-care nurses' attitudes towards futile treatments. *Death Studies, 43*(6), 397-405. doi: 10.1080/07481187.2018.1479470

Akademik makaleye ula??m linki: scholar.google.com

Yarars?z Tedavi Tutumlar? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir. (Orijinal kaynakta madde listesi sa?lanmad???ndan, bu bölüm bo? b?rak?lm??t?r.)

Ölçek maddeleri orijinal kaynakta aç?k metin olarak sunulmam??t?r. Maddeler için yazarla ileti?ime geçilmesi veya makalenin tam metnine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM